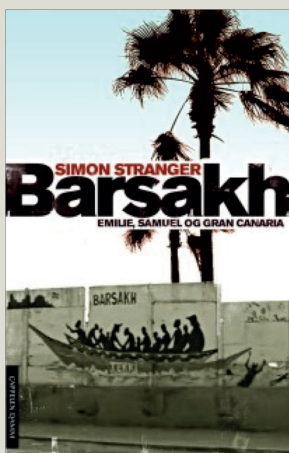

Til læraran

Barsakh - uppgávur

Simon Stranger

Barsakh – Emilia, Samuel og Kanariuoyggjarnar.

Juli Fagerland týddi úr norskum.
Bókadeild Føroya Lærarafelags 2014.

NÁM

Áðrenn lisið verður

Søgan er ógvuliga aktuel beint nú í 2016.

Nógv tilfar liggur á netinum og nógv kemur afturat. Uppgávan verður tí ein spurningur um at velja tað út, sum er best egnað til tín flokk.

Í Islam er Barsakh eitt slag av millumstøð aftaná deyðan ... Eitt stað, har ein kemur, meðan ein bíðar eftir dómadegi (s. 46). Næmingarnir kunnu googla Barsakh og fáa týdningin av orðinum og okkurt at vita um bókina. Ætlanin var, at Samuel skuldi til Lampedusa. (s.42). Ein inngangur til arbeiðið við bókini kundi vera at hyggja at nýggja filminum *Havet brænder – vejen til Lampedusa*. Fleiri filmsbrot eru á YouTube.

Ein annar inngangur til søguna kundi verið at lata næmingarnar finna myndir á netinum, sum kunnu verða hongdar upp í stovuni.

Hyggið at heimskortinum – ella eini globus - og roynið at fáa eina fatan av, hvussu stórt Afrika og teinurin úr Ghana til Kanariuoyggjar er. Samanber teinin við okkurt, ið næmingarnir kenna.

Perman er mynd av veggjamálningi í Senegal og ímyndar ein ov fullan bát, umframt tey á sjónum, sum ikki rúmaðust í bátinum. Tit kunnu tosa um, hvørji fólkini eru umborð. Hvussu gomul eru tey? Hví fara tey? Hava tey aðrar møguleikar? Kanska koma inn á figgjarstøðuna í londunum.

Í Føroyum hava vit eisini hoyrt um vanlukkan orsakað av ov fullum bátum. Hvat man málningurin siga teimum, sum hugsa um at fara?

Tá tit hyggja at tekstinum á bakpermuni fáa tit beinanvegin upplýsingar um høvuðspersónarnar, og hvaðani tey koma. Tit kunnu tí gera eitt stutt hugarok um munin ímillum londini Noreg og Ghana. Tað ber til at gera uppgávarnar um munin ímillum Noreg og Ghana, sum standa á síðstu síðu, áðrenn tit byrja at lesa. Tit kunnu brúka leinkjuna <http://www.globalis.no/Land>

Lærarin lesur tekstin, sum stendur áðrenn 1. part. Her hoyra vit, hvat m.a. er íblástur til søguna.

Tað er væl hósandi at skifta millum upplestur og einstaklingalestur. Fleiri av spurningunum verða helst best svaraðir við par- ella bólkaarbeiði.

Meðan lisið verður

Tá ið næmingarnir tekna, fáa vit ofta okkurt at vita um, hvussu tey hugsa um tað, tey leggja til merkis. Ofta er lættari at fanga teirra áhuga, tá arbeiðt verður við tí visuella, tí kann ein teknirøð – ella ein einstøk tekning – vera góð at byrja við. Uppgávan kann hava eina ávísa stødd, t.d. kann hetta kopierast:

--	--	--

Næmingauppgávurnar eru gjørdar soleiðis, at fyri hvønn part, tey lesa, er í minsta lagi ein skrivlig uppgáva. Lærarin kann velja burturúr, um hann heldur tað vera ov drúgt. Bókin er skjótt lisin. Hon er løtt, og tí eru fáar orðafrágreiðingar. Til hvønn part eru viðmerkingar til uppgávurnar skrivaðar her í lærarapartin.

1. Emilia (s. 11)

Dagbókin hjá Emiliu. Onkur uppgáva kemur afturat, har tey skulu skriva hennara dagbók. Eitt hugskot er, at tit hava eina felags dagbók í flokkinum og skiftast at skriva í hana aftaná hvønn part. Søgan gongur yvir fáar dagar, so hetta er ikki so rúgvismikið í tíð, hóast nógv hendir.

Tit kundu eisini havt dagbókina hjá Samuel.

2. Baturin (s. 20)

Hugsanir hennara broytast, frá tí Emilia fór heimaífrá, til hon kemur aftur. Tað tyktist heilt týðningarleyst, at maðurin ikki var heima og ikki kom aftur fyrr enn um nakrar dagar. Hetta vísir seg seinni at hava stóran týðning.

3. Samuel (s. 23)

Tosið um, hvønn týðning vatn hevur, ikki minst í hitanum. Samuel gavst at telja 17. dagin, tá misti hann mótið. Her fáa vit at vita, nær hann fyrstu ferð hugsaði um at fara. Honum longdist eftir ríkidøminum, sum hann sá í sjónvarpi, og sum systkinabarnið fortaldi um.

4. Farvæl (s. 26)

Orðafrágreiðing:

Yam - ein rót

Jollofris - ein rísraettur

Mamma Samuel hefur sæð ferð hansara sum ein möguleika fyri, at familjan skal yvirliva. Hon kennir fleiri, sum eru farin. Tí stuðlar hon honum, hóast hon veit, at ferðin er vandamikil. Samuel hefur livað sera fátæksligt, so næmingarnir skilja uttan iva avgerðina.

5. Høvdið undir vatni (s. 31)

Í fyrsta reglubroti síggja vit, at hon ivast í, hvat hon skal gera. *"Eyguni vóru ikki óttafull, bara starandi. Bilsin."* Samuel er altso ikki ræddur nú. Men hann hevði nokk ikki væntað hesa móttøkuna.

Orðafrágreiðing:

bógvurin - fremri árunaði partur á bátssiðu,

stokkurin - langt mjátt træ lagt innan um rimina

6. Seinasta býurin áðrenn Sahara (s. 33)

Tosið í flokkinum um myndirnar, bæði *ta stuttligu útgávuna* og *myndprógvaðu útgávuna*. Hvør er munurin ímillum hesar? Kunnu spøl læra okkum okkurt um veruleikan? Kanska næmingarnir kenna okkurt spæl, ið minnir um hetta. Teldu-spælið, ið víst verður til í endaviðmerkingunum er tíverri ikki tøkt. Tosið um, hvussu stór Sahara í veruleikanum er og um hvussu Dánjalsa søga man ávirka Samuel. Her fáa vit okkurt at vita um Sahara http://denstoredanske.dk/Geografi_og_historie/Afrika/Afrika_generelt/Sahara

Orðafrágreiðing:

mølheggjar í sjónarringinum – sandheggjar síggjast úti í havi

7. Emilia og Samuel (s. 39)

Samuel hevði telgt 17 strikur í stokkin á bátinum. Soleiðis hevur hann hildið skil á tíðini á sjónum. Emilia hevur lært at bjarga í svimjihylinum. Tosið um týdningin av at duga at svimja og at bjarga. Her fáa vit fyrstu ábendingina um, at tey verða góð við hvørt annað.

8. Barcelona ella Barsakh (s. 42)

Hví gerast fólk mannastrálar? Gera tey nakað gott fyri onnur ella ikki? Tit kunnu tosa um tað, sum listamaðurin sigur og samanber við tað, ið málningurin avmyndar. Hvat vil listamaðurin fortelja við málninginum? Kann tað hugsast, at onkur skiftir ætlan, tá tey síggja málningin? Barsakh merkir: Staðið, har tú ert aftaná deyðan, meðan tú bíðar eftir dóminum. Um tit hava ikki gjørdur nakað burturúr heitinum, tá tit byrjaðu at lesa, taka tit tað her.

9. Flóttafólkini (s. 50)

Var tað rætt av Emiliu ikki at ringja til lögreluna ella eftir sjúkrabili? Hon sá, at fólkini vóru illa fyri, onkur deyður ella hálvdeyður. Hvussu lætt er tað hjá henni at taka avgerðina?

10. Ferðafólkalistin (s. 51)

Nógv fólk eru eftir í Afrika, sum ikki flýggja. Hví eru ikki fleiri, sum fara? Er tað eitt ávíst slag av fólki, sum fer? Her eru nógv ung fólk, fleiri mannfólk enn konufólk, hví?

11. Havið (s. 54)

Fyri hvønn dag, sum gongur, minka vónirnar umborð. *Bara en sameindur felags vilji og ein vónloysisøði, tey vónaðu var nóg sterk at taka tey til Kanariuoyggjar (s. 54). Hýrurin var spentur, næstan kátur (s. 55). Dreymur um arbeiði og familju (s. 55). Eingin tosaði saman. Eingin fortaldi skemtisøgur, murraði ella tosaði um lívið í heimlandinum (s. 63). Huglagið vendir, t.d. tá bensinið er uppi (s. 62).*

Á hvønn hátt er Esowa øðrvísi enn hini? Sí s. 56, 58, 62, 65.

Á s. 116 síggja vit, at okkurt er broytt við honum.

Orðafrágreiðing:

veingjafjarðar á flogfiski – er tað sama sum uggjafjarðar á vanligum fiski

12. Tey tómu húsini (s. 71)

Fleiri brot úr hesum partinum vísa, at tey eru illa fyri. T.d s. 76 *Eitt av teimum spýði av luktinum. Segði, at hann orkaði ikki at eta.*

Tað kann vera ymist, hvat næmingar leggja til merkis, tí kunnu teirra yvirskriftir vera sera ymskar.

13. Matur, nátt (s. 80)

Her verður munurin ímillum, hvussu ferðafólkini og flóttafólkini liva, sera týðiligur. Tosið um tað ella teknið.

14. Aftur til húsini (s. 86)

Á s. 14 sigur ein drongur í skúlanum soleiðis við Emiliu: *"Hevur tú ikki fingið ivaleyst av sovorðnum," segði hann speiskliga og blásti luft í kjálkarnar. Fyri Emiliu var tað sum at vakna. Hesi einføldu orðini broyttu hana ...*

Seinni í bókini sigur Samuel: *"Men tú ert jú so kløn?" helt hann fram og peikaði á skøvningarnar á henni. Tann beinuti liðurin og tær sjónligu spengurnar á tí klæna undirarminum. "Er tað ein sjúka?" (s. 90-91).*

Greið frá, hvørja ávirkan tað hevur á Emiliu, sum hesir báðir siga. Mótsetningarnir ímillum etingarólag hjá Emiliu og hungurin hjá flóttafólkunum.

15. Eitt vindeyga móti minnunum (s. 93)

Prátið um, hví tey tóku hønuna, og hví Esowa reagerar soleiðis. Spurningur Samuel, hví Emilia ikki etur, fær hana at hugsa.

Um etingarólag: <http://kvf.fo/greinar/2014/09/23/vilja-finna-betri-vidgerd-fyri-etingarolag> ella https://www.youtube.com/watch?v=TFZXsII2I_c.

Kanska onkur hevur lisið *At temja apuna* ella aðra bók um evni.

16. Aftur til hotellið (s. 95)

Á s. 97 standa fáir setningar, sum tó innihalda høvuðsevnini í bókini:

1. Ferðafólkini hava allar móguleikar fyri upplivingum av ymsum slag.
2. Flóttafólkini, hava tey nakrar móguleikar?
3. Etingarólagið, sum Samuel undrast á.
4. Kærleiki – hendurnar á Samuel.

2. partur (s. 99)

Her hava næmingarnir frítt spæl at trína inn í søguna. Tey fáa ein leiklut og skulu fortelja okkurt, sum tey halda vera spennandi.

3. partur (s. 105)**17. Burtur** (s. 107)

Tey hava havt nakað um etingarólag. Tosið um Emiliu og hennara samband við foreldrini. Vit hoyra meira um pápan enn um mammuna. Hvussu ber tað til?

"*In Rome, do as the Romans*". Hvat liggur í hesum orðafelli? Er hetta nakað, ið tú hevur hoyrt, tá talan hevur verið um flóttafólk ella innflytarar?

18. Býurin fyri fólk, sum ikki finnast (s. 113)

Tað kann vera ymist, hvat næmingar velja at taka við, tá tey stutt skulu lýsa ein part í bókini. Kanna, um næmingarnir vita, hví passið ella navna- og dópsbræv er so týðningarmikið, og hvat tað merkir, at vit ikki eru skrásett í eini skipan. Greið frá, hví staðið, har tey fjala seg, verður kallað Barsakh.

19. Seinasti døgurðin (s. 117)

Ousmane er smábarn og skuldi verið ímyndin av framtíðini. Men hvussu realistiskt er tað? Mamman hevur ikki nógvar møguleikar at handla øðrvísi. Í 22. parti hóma vit, at hann livir eitt lítið sindur av vanligum smábarnalívi.

20. Bíðitíðin (s. 124)

Greið frá, hvat hendir ímillum Emiliu og Samuel í 20. parti.

Á onkran hátt er ábyrgdin ov stór til at Emilia kann taka hana á seg. Hon hevur brúk fyri, at onkur tekur yvir, tá hon ikki orkar longur.

Orðafrágreiðing:

smogur – skot, trongar gøtur,

unnusta – genta ella drongur, ið ein er góður við ella trúlovaður við

21. Fongslið (s. 132)

Um Emilia segði ósatt, hvat skuldi hon so sagt? Hon segði tó eitt, sum ikki var satt. Kofi. Soleiðis var ein møguleiki fyri at bjarga Samuel undan at verða sendur heimaftur.

Sebastian umboðar børnini í okkara parti av heiminum, børnini, sum eiga alt, sleppa at spæla og ikki kenna neyðina úti í heimi.

22. Emilia, Samuel og Kanariuoyggjarnar (s. 135)

Her kemur kærleiki teirra veruliga til sjóndar. Hóast tað sær vónleyst út, so liggur ein ávís vón í pappírinum, sum Emilia gevur Samuel.

23. Eftirmæli (s. 141)

Sum søgan gongur hava vit sæð, at Emilia er broytt. Síðsti setningurin áðrenn endaviðmerkingar: So *blundaði* hon kann tulkast ymsar vegir.

Tá ið vit hava lisið

Evni

Høvuðsevnið í bókini er flóttafólk. Fleiri undirevni eru, t.d. mótsetningar, ríkidømi – fátækdómur, hjálpsemi – hjálparloysi, vón – vónloysi, etingarólag, kærleiki, longsul, ábyrgd.

Í 22.parti er einki at ivast í, at Emilia og Samuel eru góð hvørt við annað.

Samuel leingist fleiri ferðir heim, t.d. á s. 30, 94.

Bátstúririn skifti ímillum eina lítla vón og vónloysi. Finn dømi í tekstinum, t.d. á s. 62. Vel eina mynd í bókini og skriva nakrar hugsanir um tað, ið tú sært.

Noreg og Ghana

Lýs lívið í báðum londunum við lýsingarorðum. Tit kunnu t.d. gera tveir teigar við lýsingarorðum. Annar lýsir lívið í Noregi, hin lívið í Ghana. Tit kunnu finna ymiskar myndir ella filmsbrot, ið vísa munin. Eisini ber til at gera eina grafiska mynd, har tit t.d. tekna, hvat er felags og hvat er ikki (eitt Venn-diagramm). Ella tit skriva hvør sín setning og seta allar saman.

Her fáa tit meira at vita um londini: <http://www.globalis.no/Land/Ghana>

Vit taka samanum

Er okkurt í bókini, sum tú undrast á? Hvat?

Er okkurt í bókini, sum minnir teg um okkurt, ið tú fyrr hevur lisið? Hvat? Hvat hevði tú spurt Emiliu, um tú møtti henni?

Hvat hevði tú spurt Samuel, um tú fekst móguleikan?

Skriva stutt, hvussu tær dámar bókina.

Endaviðmerkingar

Her verður víst til Youtube-klipp um flóttafólk. Har er ein hópur av teimum á netinum. Spælið, sum víst verður til, er ikki tøkt longur.

Hagtøl & Hagtøl

Her síggja vit, hvussu nógv flóttafólk komu til Evropa. Á <https://flygtning.dk/> kunnu vit finna ymist nýggjari tilfar.

Simon Stranger hevur eisini skrivað *Tey, sum ikki eru til*, sum er seinna bókin um Samuel.